

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Tijdelijke Subsidieregeling stimulering opschaling watertechnologische innovaties voor testen in een pilotomgeving

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
  - Watertechnologie- en drinkwaterbedrijven zijn direct belanghebbenden bij het programma 'Pilots & Testen' binnen het NGF-voorstel Groeiplan Watertechnologie. Mede vanwege de rol die watertechnologie- en drinkwaterbedrijven spelen in de consortia die binnen dit programma werken aan de opschaling en vertaling van een ontwikkelde technologie naar een praktijktoepassing.
  - Waterschappen zijn directe belanghebbenden bij het programma 'Pilots & Testen' binnen het NGF-voorstel Groeiplan Watertechnologie. Mede vanwege de rol die waterschappen, net als watertechnologie- en drinkwaterbedrijven spelen in de consortia die binnen dit programma werken aan de opschaling en vertaling van een ontwikkelde technologie naar een praktijktoepassing.
  - Onderzoeksorganisaties, zijn directe belanghebbenden bij het programma 'Pilots & Testen' binnen het NGF-voorstel Groeiplan Watertechnologie. Mede vanwege de rol die onderzoeksorganisaties, net als waterschappen, watertechnologie- en drinkwaterbedrijven, spelen in de consortia die binnen dit programma werken aan de opschaling en vertaling van een ontwikkelde technologie naar een praktijktoepassing.
  - De Nederlandse samenleving – in brede zin – is indirect belanghebbende van het programma 'Pilots & Testen'. Mede vanwege de bijdrage van dit programma aan innovaties in de Nederlandse watertechnologiesector. Deze innovaties moeten leiden tot het garanderen van voldoende schoon water en een hogere leveringszekerheid voor huishoudens en industrie in de toekomst.
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
  - De interne IenW afdelingen
  - Waterschappen, provincies en gemeenten
  - Kennisinstellingen
  - De Nederlandse watertechnologiesector

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Het beleidstraject is gebaseerd op de Nationaal Groeifonds aanvraag Groeiplan Watertechnologie. Tijdens de ontwikkeling van het Groeiplan Watertechnologie zijn meerdere partijen betrokken geweest bij het ontwikkelen van het programma 'Pilots & Testen' dat een onderdeel vormt van het Groeiplan Watertechnologie. Betrokken partijen zijn de Rijksoverheid (IenW, EZ) en het consortium van het Groeiplan Watertechnologie dat bestaat uit medeoverheden en kennisinstellingen. Daarnaast heeft het consortium Groeiplan Watertechnologie de bedrijven uit de Nederlandse watertechnologiesector nauw betrokken bij het ontwikkelen van het programma. De betrokken partijen zijn gezamenlijk op beleidsniveau tot invulling van het programma gekomen dat uiteindelijk op directeuren en politiek niveau is goedgekeurd. Voor het werven van geschikte pilotprojecten wordt door IenW een open subsidieregeling opgezet en uitgevoerd.

Daarnaast wordt via deze internetconsultatie het brede publiek betrokken bij het beleidstraject. Tijdens de internetconsultatie hebben belanghebbenden en geïnteresseerden de mogelijkheid suggesties en op- of aanmerkingen ten aanzien van het plan kenbaar te maken.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?
  - Waterschaarste creëert risico's voor voedselproductie, gezondheid, natuur en economie. Door klimaatverandering, vervuiling, verspilling, bevolkingsgroei en een sterke toename van gebruik en uitputting van eindige bronnen bestaat op vele plaatsen in de wereld al een acuut tekort aan voldoende schoon water. Bovendien zijn er grote uitdagingen, zoals voedselzekerheid, energietransitie, woningbouwbehoefte, biodiversiteit en circulariteit, waar de beschikbaarheid en kwaliteit van water een belangrijke rol speelt.
  - De Nederlandse watertechnologie-sector maakt zijn potentie niet waar. De watertekorten in de wereld vormen een enorme groei- en exportkans voor de Nederlandse watertechnologiesector. Uit gegevens van GWI Waterdata blijkt dat de wereldmarkt op het gebied van watertechnologie in de periode 2017-2021 jaarlijks met gemiddeld 6,3% is gegroeid, tegenover een omzetgroei van de Nederlandse sector van jaarlijks gemiddeld slechts 2 à 3%. Het verdienvermogen van de Nederlandse watertechnologiesector groeit minder snel dan de markt.
  - Andere sectoren zijn afhankelijk van de watertechnologiesector. Tegelijkertijd loopt het verdienvermogen van de water gebruikende Nederlandse industrie- en landbouwsectoren risico door de steeds toenemende druk op het watersysteem.
  - Significante risico's rondom de opschalingsfase. Innovatie bestaat uit het zetten van stappen om te komen tot een werkend product in de markt. In het innovatieproces worden verschillende fasen doorlopen:

- Theoretisch onderzoek naar de technische en/of economische aspecten van de innovatie, zoals een literatuurstudie, marktonderzoek of labonderzoek.
- Ontwikkelen van een eerste proof-of-concept of prototype. Hierin wordt de werking getest van een onderdeel van de innovatie en/of de hele innovatie.
- Opschaling van de innovatie. Hierbij wordt de stap gemaakt van prototype naar pilot. De innovatie wordt in een gecontroleerde of gesimuleerde omgeving getest op werking.
- Testen van de innovatie in een demonstratie. Hierbij wordt de stap gemaakt van pilot naar demonstratie. De innovatie wordt in een real time omgeving getest waardoor er geen sprake meer is van een gesimuleerde of gecontroleerde omgeving. Veelal vindt de demonstratie plaats bij de eerste afnemer van de innovatie (oftewel de launching customers). Kenmerkend voor deze fase is het optreden van de zogenaamde kinderziektes. Op basis van testen wordt de innovatie al dan niet nog doorontwikkeld.
- Na deze fase worden de eerste referenties verkregen en wordt de innovatie op de markt gebracht.

Het opschalen is het proces of product waarbij een innovatie die zich heeft bewezen in de testfase voor het eerst naar grotere, realistischere, schaal wordt overgezet en wordt toegepast in een gecontroleerde praktijkomgeving, dit wordt ook wel een pilot genoemd. Het opschalen naar realistische schaal geldt als bijzonder risicovolle fase in het innovatieproces. Alle los geteste onderdelen worden samengebracht en als een geheel getest. Om te kunnen opschalen moeten er substantiële investeringen gedaan worden, terwijl er nog significante risico's bestaan. Het werkingsprincipe is immers nog niet aangetoond, doordat de eerste testen voor de hele innovatie in deze fase pas worden gedaan. Echter is het wel nodig om de kosten te maken om tot een pilot te komen en testen uit te kunnen voeren. Dit is een belangrijke bottleneck (valley-of-death) voor veel innovaties, maar speelt nog sterker in de watertechnologiesector doordat publieke en private bedrijven in essentie risicomijdend zijn. Binnen programma 2 wordt deze fase van opschaling ondersteund door het meedragen van een deel van de investeringskosten, zodat de financiële drempel wordt verlaagd en de stap van proof-of-concept naar pilot sneller gemaakt kan worden

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

In de afgelopen jaren is innovatie door verschillende factoren uitgebleven:

- Er waren voorheen onvoldoende financiële prikkels om te investeren in een betere waterzuivering vanwege lage waterprijzen en de mogelijkheid tot waterlozing in plaats van zuivering.
- Het betreden van de internationale markt is moeilijk gebleken vanwege moeite met het realiseren van een referentieproject in de thuismarkt en de voorkeur voor leveranciers uit eigen land.
- Het doorlopen van innovaties duurt lang, vergt veel investeringen en wordt te beperkt omgezet in toegepaste innovaties. Bovendien mist voortdurende innovatie om steeds nieuwe water-gerelateerde uitdagingen op te lossen.

- Er is geen integrale ketenaanpak voor opschaling via prototypes naar pilots en vervolgens demo's. Doordat deze fasen zich kenmerken als risicovol. De aard van het innovatieproces en de stap van proof-of-concept naar pilot maakt dat er grote risico's zijn rondom de prestatie van de techniek, of de afzet van teruggewonnen grondstoffen.
- De terughoudendheid van partijen bij het ontwikkelen van nieuwe innovaties, doordat er grote investeringen nodig zijn terwijl de ontwikkeling onzeker en risicovol is.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Door klimaatverandering gaan de waterkwaliteit en het watergebruik in ons land steeds meer knellen. We staan voor een grote waterbeschikbaarheidsopgave die veel maatschappelijke uitdagingen en economische sectoren raakt. We worden in toenemende mate geconfronteerd met te veel water (onder andere verhoogd overstromingsrisico), te weinig water (verdroging, warmtestress) en vervuild water (verzilt, eutrofiëring, medicijnresten, chemicaliën, pathogenen, verlies van biodiversiteit). In de afgelopen vijf jaar was er vier jaar sprake van droogte (2018, 2019, 2020 en 2022) waarin de kwetsbaarheid van onze watervoorziening en de impact van droogte op de leefbaarheid en economie pijnlijk duidelijk werd. Bovendien vergroot de stijging van de zeespiegel onder invloed van klimaatverandering het risico op opwellend zoutwater en verzilt water van het kustgebied.

Het RIVM signaleerde in 2020 dat er een grote opgave ligt om de toestand van de drinkwaterbronnen veilig te stellen voor de toekomst. Naast problemen met de beschikbare hoeveelheid water doen zich bij meer dan de helft van de winningen problemen voor met de kwaliteit. In 135 van de 216 winningen komen (potentiële) probleemstoffen voor en door de droogte van de afgelopen jaren worden concentraties van verontreinigende stoffen hoger¹.

Een tekort aan schoon zoet water heeft, naast effecten op burgers en natuur, grote economische gevolgen. In periodes van waterschaarste hebben maatschappelijke sectoren (drinkwater en natuur) prioriteit voor waterlevering boven industrie en land- en tuinbouw. Dit beperkt niet alleen de productiemogelijkheden in deze sectoren, maar staat ook de toekomstige vestigingsmogelijkheden in de weg. Verder gaat de export van Nederland krimpen als de kwantiteit of kwaliteit van water de productie van exporterende bedrijven beperkt.

Waterbeschikbaarheid en goede waterkwaliteit zijn dus, naast eerste levensbehoeftes, ook belangrijke economische randvoorwaarden. Zonder water geen bedrijfsvoering en groei en dus moeten ook industriële water gebruikers nu meer gaan investeren in watertechnologie voor besparing en hergebruik.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Via het Topsectoren beleid van EZ wordt er specifiek beleid gevoerd op kennis en innovatie voor de watertechnologie sector in Nederland. Het Groeiplan Watertechnologie sluit goed aan op het topsectoren beleid van EZ. De TKI Watertechnologie is penvoerder van het Groeiplan Watertechnologie consortium.

¹ [Staat drinkwaterbronnen \(rivm.nl\)](https://www.rivm.nl/onderzoek-en-toezicht/onderwerpen/water/waterkwaliteit)

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie? Zonder impuls van het Nationaal Groeifonds, de nuloptie, blijven de genoemde oorzaken bestaan:

- Innovaties kunnen moeilijk worden vermarkt, doordat waterschappen en drinkwaterbedrijven zich (vanwege de risico's) niet opstellen als eerste afnemers voor innovatieve watertechnologie. Zij richten zich primair op de publieke taak en wettelijke verplichtingen van waterzuivering en watervoorziening. Terwijl zij juist de aangewezen organisaties zijn om eerste afnemer te zijn.
- Watertechnologiebedrijven leveren innovatieve oplossingen die kleinschalig zijn en moeizaam op de markt komen. Door gebrek aan kennis, demonstratiemogelijkheden en slagkracht blijft hun omzet- en exportpotentieel onderbenut.
- Een sterke versnipperde sector, zonder dragend kennis- en innovatie-ecosysteem, verzwakt het comparatief voordeel van de Nederlandse watersector, doordat innovaties niet gedeeld worden en innovatieve oplossingen achterblijven op de uitdagingen in de markt of niet coherent zijn.
- Belangrijke water gebruikende exportsectoren worden belemmerd in productie en groei, waardoor de concurrentiepositie van deze sectoren verslechtert. Tekorten van schoon water gaan ook ten koste van de vestiging van bedrijven die afhankelijk zijn van proceswater. En uiteindelijk ook ten koste van van natuur en erfgoed en van mogelijkheden voor woningbouw. De stap van proof-of-concept naar full scale demonstratie blijft risicovol. Dit is zo omdat een deel van de financiering niet door de overheid wordt ondersteunt, waardoor deze stap minder snel te maken is.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het Groeiplan Watertechnologie heeft twee hoofddoelen:

- Ontwikkeling en (export)groei van de watertechnologiesector en van water gebruikende sectoren door versnelde innovatie en uitrol van watertechnologie via een effectief werkend onderzoek-, test- en demonstratieprogramma en ecosysteem.
- Behouden van ruimte tot verdere ontwikkeling en groei van water gebruikende sectoren door versnelde toepassing van watertechnologie, waarmee blokkades voor economische groei door waterschaarste worden verminderd of voorkomen.

Bovengenoemde doelstellingen sluiten aan op de doelstelling van IenW om een impuls te geven aan een kennis- en innovatie-ecosysteem in de watertechnologiesector. Een efficiënt werkend kennis- en innovatie-ecosysteem draagt bij aan het behalen van de beleidsdoelen van IenW rondom schoon en veilig drinkwater, medicijnresten, waterbesparing, chemische waterkwaliteit, woningbouw, etc.

b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

De doelen dragen primair bij aan de SDG 6 Verzeker toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen. Specifiek draagt het Groeiplan Watertechnologie bij aan:

- 6.1 Tegen 2030 komen tot een universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen.
- 6.3 Tegen 2030 de waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, de lozing van gevaarlijke chemicaliën en materialen een halt toe te roepen en de uitstoot ervan tot een minimum te beperken waarbij ook het aandeel van onbehandeld afvalwater wordt gehalveerd en recyclage en veilige hergebruik worden verhoogd in Nederland en de landen waarin de innovaties worden geëxporteerd.
- 6.4 Tegen 2030 in aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen.
- 6.a Tegen 2030 de internationale samenwerking en de capaciteitsopbouwende ondersteuning uitbreiden voor de ontwikkelingslanden voor activiteiten die betrekking hebben op water en sanitaire voorzieningen en programma's, met inbegrip van technologieën voor waterwinning, ontzilting, waterefficiëntie, afvalwaterzuivering, recyclage en hergebruik.
- 6.b De deelname versterken en ondersteunen van plaatselijke gemeenschappen waarbij inwoners worden betrokken bij de verbetering van het waterbeheer en van de sanitaire voorzieningen.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Waterkwaliteit en waterkwantiteit zijn twee belangrijke oorzaken van veel onderliggende problemen. De komende jaren moet er veel gebeuren om de huidige watersystemen te onderhouden en verbeteren. Onderliggende problemen rondom schoon en veilig drinkwater, medicijnresten, waterbesparing, chemische waterkwaliteit, woningbouw, etc. moeten worden aangepakt en opgelost. Het Nationaal Groeifonds programma Groeiplan Watertechnologie zorgt door het ontwikkelen van een kennis en innovatie ecosysteem in de watertechnologie sector, zodat de onderliggende problemen (veroorzaakt door slechte waterkwaliteit en lage waterkwantiteit) kunnen worden aangepakt. Door kennisontwikkeling en daarmee nieuwe innovaties in de watertechnologiesector te ondersteunen en te begeleiden naar de markt kan Nederland met deze referentieprojecten enerzijds rekenen op een internationaal erkende watertechnologiesector. Anderzijds kunnen water gebruikende sectoren doorgaan met de bedrijfsvoering zonder (al te veel) economische schade te lijden.

Het Groeiplan Watertechnologie sluit daarmee niet alleen aan op de doelen van het Nationaal Groeifonds, maar draagt ook bij aan de beleidsagenda's van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK), Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), onder andere het Missiegedreven Innovatiebeleid, het Deltaprogramma

Zoetwater, het Deltaplan Waterkwaliteit en de Kader Richtlijn Water (KRW). Tijdens de uitvoering van het programma en deze regeling wordt de methode van interventielogica in het achterhoofd gehouden. Per project wordt bepaald of de voorgenomen technologische innovatie een oplossing biedt voor het probleem dat we met dit groeiplan willen aanpakken.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Voor de pijler "Pilot en Test projecten" is de kansrijke beleidsoptie om een open subsidieregeling te ontwikkelen en open te stellen, waarbij subsidie wordt verstrekt voor het uitvoeren van pilot- en testprojecten door consortia in de watertechnologiesector. De pilot- en testprojecten, die worden uitgevoerd met behulp van de open subsidieregeling, moeten passen binnen het programma van het Groeiplan Watertechnologie. Er wordt gekozen voor een open subsidieregeling, omdat het Groeiplan Watertechnologie zelf niet de investeringscapaciteit heeft om pilot- en testprojecten uit te voeren. Daarnaast zorgt een open subsidieregeling ervoor, dat aanvragers zelf projecten kunnen aandragen. Op deze manier staat het programma open voor ideeën uit de markt zonder daar zelf vooraf al een selectie in te hebben gemaakt.

c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Voor "Pilot en Test projecten" is de beleidstheorie als volgt:

- Input: Subsidiebudget + Kennis en expertise watertechnologiesector consortium;
- Activiteit: Aanvragen beoordelen;
- Output: Toekenningen;
- Intermediate outcome: De eerste pilot- en testprojecten zijn succesvol en leveren innovatieve technologieën op in de watertechnologiesector;
- Outcome: Innovatieve technologieën worden enerzijds direct zowel nationaal als internationaal vermarkt en toegepast in een scala van water gebruikende sectoren. Anderzijds worden pilot- en testprojecten verder ontwikkeld middels full scale demonstratieprojecten;
- Impact: De toepassing van innovatieve technologieën leidt tot zowel directe als indirecte economische groei door vermarkting en water gebruikende sectoren worden niet geremd in hun groei. Daarnaast wordt er een impuls gegeven aan het oplossen van problemen veroorzaakt door waterkwaliteit en waterkwantiteit.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

De verwachte gevolgen zijn: er zijn ± 20 pilot- en testprojecten uitgevoerd dankzij de ondersteuning vanuit IenW met de NGF gelden. Hierdoor 1) kunnen meerdere consortia naar de markt met hun innovaties, 2) worden meerdere mkb betrokken in de pilots, 3) wordt er tot en met 2033 €20 mln. geïnvesteerd in pilot- en testprojecten in de watertechnologiesector, 4) groeien meerdere innovaties door van pilot naar full scale demonstratieprojecten.

Dit heeft gevolgen van financiële aard, waaronder inkomenseffecten, budgettaire aspecten, regeldrukaspecten en nalevingskosten. Ook zijn er niet-financiële gevolgen, waaronder de versterking van de Nederlandse kennispositie op het gebied van watertechnologie en verdere groei van de exportpositie, en in het verlengde voor het milieu. Denk hierbij aan het adresseren van maatschappelijke problemen als droogteproblematiek, de gevolgen van medicijnresten en andere zorgwekkende stoffen voor het milieu, de transitie naar een circulaire economie, de energietransitie, biodiversiteit en klimaatverandering als gevolg van CO₂-uitstoot. De effecten hiervan worden uiteengezet in het algemene deel van de toelichting.

- b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Staatssteuntoets, risicoanalyses, M&O analyse. Alle analyses zijn succesvol afgerond.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

Voor de pijler "Pilot en Test projecten" is het voorstel om een subsidieregeling te ontwikkelen en open te stellen, waarbij subsidie wordt verstrekt voor het uitvoeren van pilot- en testprojecten. Het totale budget dat hiervoor is gereserveerd onder het Groeiplan Watertechnologie programma is €18,4 mln.

- b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

In de voorbereiding (voorstelontwikkeling van het Groeiplan Watertechnologie) is nagedacht over de meest doeltreffende, doelmatige en best uitvoerbare invulling van alle programmaonderdelen, inclusief financiële stromen (begrotingssubsidie, maatwerk subsidie, SPUK, subsidieregeling, voucherregeling, etc.).

De keuze voor een subsidieregeling is mede tot stand gekomen wegens de brede maatschappelijke impact. Naast dat de regeling onderdeel is van een maatschappelijk impactvol NGF-programma, zorgt de regeling ervoor dat een breed Nederlands publiek bereikt kan worden.

Daarnaast wordt de regeling op regeldruk getoetst door de ATR.

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Mogelijke risico's en onzekerheden zijn:

- De regeling is niet voldoende toegespitst op de behoeften van de doelgroep.

- Dit wordt ondervangen door te werken met een internetconsultatie en door het Groeiplan Watertechnologie-consortium, bestaande uit een breed spectrum van veldpartijen, nauw bij de ontwikkeling van beide regelingen te betrekken.
- De regeling is onvoldoende verbonden met het bredere Groeiplan Watertechnologie NGF-programma.
  - Dit wordt ondervangen door de regeling zoveel mogelijk te baseren op de informatie en vraagstelling uit het Groeiplan Watertechnologie programmavoorstel en nauw samen te werken met het Groeiplan Watertechnologie consortium.
- De regeling is te klein om de beoogde maatschappelijke impact te behalen.
  - Dit wordt ondervangen door de regeling als geïntegreerd onderdeel uit te voeren onder het Groeiplan Watertechnologie programma.

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

De beoogde subsidieregeling gaat onderdeel vormen van het NGF-programma Groeiplan Watertechnologie en worden bekostigd met NGF-middelen. Dit betekent dat over de regeling inhoudelijk en financieel moet worden gerapporteerd richting de NGF-commissie. In het Groeiplan Watertechnologie programma zijn hiervoor KPI's vastgesteld.

Binnen IenW worden de M&E-mechanismen ingezet die gebruikelijk zijn bij het verstrekken van subsidies. Tijdens de uitvoering van de regeling vinden er monitoring overleggen plaats. Dit om te analyseren of de regeling de beoogde doelen kan bereiken. Dit vindt op zowel management (mogelijk directeuren) niveau als op beleidsmedewerker niveau meermaals per jaar plaats. Daarnaast rapporteert de penvoerder van het consortium de voortgang integraal in de jaarlijkse voortgangsrapportage van het Groeiplan Watertechnologie . Na afloop van de regeling vindt een ex poste evaluatie plaats over de doeltreffendheid, doelmatigheid en impact van de regeling, ook als input voor de bredere rapportage voor de NGF-commissie.